

Lag

om förvaltningen av, tillsynen över och granskningen av Europeiska unionens facilitet för återhämtning och resiliens

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om beviljandet och utbetalningen av stöd till projekt som finansieras med medel från Europeiska unionens facilitet för återhämtning och resiliens samt om förvaltningen av, tillsynen över och granskningen av projekten.

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

Till den del något annat inte föreskrivs i denna lag tillämpas på beviljande och utbetalning av i denna lag avsett stöd samt på förvaltningen av, tillsynen över och granskningen av stödet vad som föreskrivs annanstans i lag.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *faciliteten för återhämtning och resiliens* den i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens, nedan *förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens*, avsedda faciliteten,

2) *planen för återhämtning och resiliens* Finlands av Europeiska unionens råd godkända plan för återhämtning och resiliens,

3) *medel från faciliteten för återhämtning och resiliens* de medel som anvisas Finland från faciliteten för återhämtning och resiliens,

4) *stöd* understöd och lån som beviljats stödmottagaren av ett anslag som motsvarar de medel från faciliteten för återhämtning och resiliens som tagits in i statsbudgeten för genomförande av ett projekt som anges i stödbeslutet, finansiering som beviljats en annan statlig myndighet samt användning av anslaget för sådan anskaffning av varor och tjänster till förmån för stödmottagaren som krävs för genomförande av stödbeslutet och användning av anslaget för ett projekt som stödmyndigheten själv genomför,

5) *stödmyndighet* en statlig myndighet eller en juridisk person som med stöd av lag sköter uppgifter som hör till statsbidragsmyndigheten och beviljar stödmottagaren stöd eller använder anslag som motsvarar de medel från faciliteten för återhämtning och resiliens som anvisats stödmyndigheten i statsbudgeten för ett projekt som stödmyndigheten själv genomför,

6) *stödmottagare* en fysisk eller juridisk person som stödmyndigheten har beviljat stöd samt stödmyndigheten, när den använder anslag som motsvarar de medel från faciliteten för återhämtning och resiliens som anvisats stödmyndigheten i statsbudgeten för ett projekt som myndigheten själv genomför.

2 kap.

Myndigheter och deras uppgifter

4 §

Finansministeriets uppgifter

Finansministeriet har till uppgift att

1) bereda förslaget till Finlands plan för återhämtning och resiliens och ändring av planen samt lämna in förslagen till kommissionen,

2) med kommissionen ingå ett i artikel 23.1 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens avsett avtal som gäller det ekonomiska bidraget till Finland och vid behov ett i artikel 15 i den förordningen avsett låneavtal,

3) med kommissionen ingå en operativ överenskommelse enligt artikel 20.6 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens,

4) bereda den i artikel 24.2 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens avsedda begäran om utbetalning, ansvara för riktigheten i de uppgifter som i enlighet med artikel 22.2 c i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens ska ingå i begäran om utbetalning, lämna den förvaltningsförklaring som ska fogas till begäran om utbetalning samt lämna in begäran om utbetalning till kommissionen,

5) ansvara för den rapportering som åläggs medlemsstaten i artiklarna 27 och 29.5 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens,

6) samordna, anpassa och styra det nationella genomförandet av planen för återhämtning och resiliens samt ansvara för de uppgifter som i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens åläggs medlemsstaten och som inte hör till någon annan myndighets uppgifter.

Närmare bestämmelser om beredningen av planen för återhämtning och resiliens och ändringar av den samt om förvaltningen och uppföljningen av och tillsynen över stödet får utfärdas genom förordning av finansministeriet.

Genom förordning av finansministeriet får på Statskontoret överföras sådana uppgifter för verifiering av uppgifternas riktighet samt andra uppgifter som hänför sig till beredningen av en begäran om utbetalning som förutsätts i 1 mom. 4 punkten, rapporteringsuppgifter som avses i 1 mom. 5 punkten och förvaltningsuppgifter av teknisk natur som avses i 1 mom. 6 punkten.

Närmare bestämmelser om finansministeriets uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Finanscontrollerfunktionens uppgifter

Finansministeriets finanscontrollerfunktion är en oberoende granskare av medlen från faciliteten för återhämtning och resiliens. Den har till uppgift att

1) göra en revision av skötseln av de uppgifter som finansministeriet, Statskontoret, ministerierna och stödmyndigheterna har enligt denna lag,

2) göra en revision av om stödmottagarna har använt stödet i enlighet med de bestämmelser, föreskrifter och villkor som gäller för stödet och om de mål som satts upp för användningen av stödet har uppnåtts,

3) informera finansministeriet, Statskontoret och förvaltningsområdets och ansvarsområdets ministerium om resultaten av revisionen,

4) för finansministeriet upprätta en sådan sammanfattning av de revisioner som genomförts, inklusive konstaterade brister, som avses i artikel 22.2 c ii i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens och som ska bifogas begäran om utbetalning.

Revisionerna ska utföras utgående från en revisionsplan och en riskbedömning. Vid revisionerna ska internationellt godkända revisionsstandarder iakttas.

Närmare bestämmelser om finanscontrollerfunktionens uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Stödmyndighetens uppgifter

Stödmyndigheten har till uppgift att

1) ansvara för uppgifterna i anknytning till beviljandet av stöd inom sitt ansvarsområde,

2) följa upp användningen av stödet i enlighet med 12 § samt ansvara för att de uppgifter om användningen av stödet, om uppnåendet av de för stödet uppsatta målen och om tillsynen över och revisionen av stödet som anmäls till Statskontoret är kompletta och felfria och motsvarar innehållskraven i det centraliserade informationssystemet,

3) inom en av finansministeriet utsatt tidsfrist till ansvarsområdets ministerium lämna in stödmyndighetens förvaltningsförklaring enligt 4 § 1 mom. 4 punkten över beviljade stöd och stöd som myndigheten själv använt,

4) upprätta och föra en beskrivning av förvaltnings- och övervakningssystemet för de stöd som stödmyndigheten beviljat och själv använt,

5) med iakttagande av 17 § 1 mom. i lagen om statens revisionsverk (676/2000) till finansministeriet, finanscontrollerfunktionen, Statskontoret, förvaltningsområdets och ansvarsområdets ministerium, statens revisionsverk och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning anmäla brott i anknytning till användningen av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens samt andra oegentligheter som enligt Statskontorets beslut vid behov ska anmälas.

Stödmyndigheten ska i fråga om projekt som den själv genomför administrativt skilja på uppgifter som gäller beviljande av och tillsyn över stöd och uppgifter som gäller genomförandet av projekten. Statsrådsförordningar, förordningar av finansministeriet och myndighetsföreskrifter som utfärdas med stöd av denna lag tillämpas också på projekt som stödmyndigheten själv utför.

Närmare bestämmelser om stödmyndighetens uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Statskontorets uppgifter

Statskontoret har till uppgift att

1) förvalta ett centraliserat, nationellt informationssystem för uppföljning av projekt som finansierats med medel från faciliteten för återhämtning och resiliens, i vilket de uppgifter som avses i 12 § samlas samt vara personuppgiftsansvarig för informationssystemet,

2) vägleda ministerier och stödmyndigheter när det gäller förvaltning, uppföljning och kontroll av användningen av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens och vägleda de i

denna lag avsedda nationella myndigheterna vid inlämnandet av uppgifter som avses i 12 § till det centraliserade informationssystemet,

3) verifiera att de av stödmyndigheterna inlämnade uppgifterna innehåller samtliga uppgifter som avses i 12 §,

4) för finansministeriet, finanscontrollerfunktionen samt Europeiska unionens behöriga institutioner, organ och byråer utgående från uppgifterna i systemet eller på annat sätt producera de uppgifter och utredningar som krävs för skötseln av deras lagstadgade uppgifter,

5) utöva tillsyn över och verifiera genomförandet av planen för återhämtning och resiliens och användningen av medlen från faciliteten för återhämtning och resiliens,

6) utöva tillsyn över och verifiera att stödmyndigheten korrigerar fel och brister i förvaltningen eller i användningen av stödet som observerats i samband med tillsyn och inspektion utförd av Europeiska unionens behöriga institutioner, organ eller byråer, finanscontrollerfunktionen, finansministeriet, Statskontoret, ministerier eller stödmyndigheter,

7) vid behov genom beslut ålägga stödmyndigheten att inom utsatt tid korrigera fel och brister som Statskontoret observerar vid utförandet av verifierings- och tillsynsuppgifter som avses i 3, 5 och 6 punkten eller vid utförandet av uppgifter med stöd av 4 § 3 mom. eller 15 § 2 mom.

Närmare bestämmelser om Statskontorets uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Ministeriernas uppgifter

Varje ministerium har till uppgift att inom sitt ansvarsområde och förvaltningsområde utöva tillsyn över att stödmyndigheterna på behörigt sätt genomför planen för återhämtning och resiliens samt att inom utsatt tid till finansministeriet lämna in ministeriets förvaltningsförklaring enligt 4 § 1 mom. 4 punkten över stöd som ministeriet och ansvarsområdets stödmyndigheter beviljat och som stödmyndigheterna själva använt.

Närmare bestämmelser om ministeriets uppgifter som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Skydd av Europeiska unionens ekonomiska intressen

De myndigheter som avses i detta kapitel ska vid skötseln av sina uppgifter enligt denna lag på behörigt sätt beakta skyddet av Europeiska unionens ekonomiska intressen.

3 kap.

Beviljande och uppföljning av samt tillsyn över stöd

10 §

Begränsningar i beviljandet av stöd

Om den som ansöker om stöd är ett företag eller en annan organisation eller stiftelse som avses i 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) än en offentligrettslig juridisk person, ett universitet i form av en stiftelse eller en yrkeshögskola i form av ett aktiebolag, får stöd inte beviljas om

1) sökanden under det år som ansökan blev anhängig eller under de tre föregående kalenderåren upprepade gånger eller i betydande grad försummat att sköta registrerings-, anmälnings- eller betalningsförpliktelser som gäller skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som tas ut av Tullen och förpliktelserna fortfarande inte har uppfyllts när ansökan om stöd görs,

2) sökanden har skulder som är större än ringa och som är föremål för utsökning eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett intyg över medellöshetshinder,

3) sökanden har försatts i konkurs eller ett ärende som gäller försättande av sökanden i konkurs är anhängigt vid domstol,

4) sökanden har underlåtit att iaktta ett beslut om återkrav av statsunderstöd fattat med stöd av 21 eller 22 § i statsunderstödslagen (688/2001) eller med stöd av någon annan lag,

5) sökanden har underlåtit att iaktta ett sådant åläggande om omedelbar återbetalning av ett statligt lån eller en del av ett statligt lån som beviljats sökanden som meddelats sökanden genom beslut med anledning av sökandens svikliga eller felaktiga förfarande eller sökandens försumelse,

6) sökanden har underlåtit att iaktta ett i 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001) avsett beslut om återkrav av stöd.

Med avvikelse från bestämmelserna i 1 mom. får stödmyndigheten bevilja stöd, om det är ändamålsenligt av synnerligen vägande skäl.

11 §

Begränsningar i utbetalningen av stöd

Om en i 10 § 1 mom. avsedd stödmottagare har beviljats minst 50 000 euro i stöd och stödet inte helt eller delvis betalas ut i samband med beslutet om stöd eller om ett stöd som beviljats i form av varor eller tjänster inte överläts utan dröjsmål efter det att beslutet om stöd fattades, får stöd eller delar av stöd som är avsedda att betalas ut eller överlätas senare inte utan synnerligen vägande skäl betalas ut eller överlätas utan en ny utredning i ärendet som lämnas in efter beslutet om stödet, om stödmottagaren berörs av någon av de begränsningar som avses i det momentet när beslutet om utbetalning av stöd fattas eller innan varan eller tjänsten överläts.

12 §

Centraliserad nationell tillsyn över användningen av stöd

Stödmyndigheten ska inom ramen för uppföljningen av och tillsynen över användningen av stöd i sitt informationssystem registrera följande uppgifter och trots sekretessbestämmelserna anmäla dem till Statskontoret för den centraliserade nationella uppföljningen av och tillsynen över genomförandet av planen för återhämtning och resiliens:

1) uppgifter om ansökan, beviljande, utbetalning, uppföljning, upphörande med utbetalning, återbetalning, inspektioner, återkrav och andra följåtgärder i fråga om stöd samt behövliga uppgifter om bedömning och uppföljning av genomförandet av principen orsaka inte betydande skada enligt artikel 2.6 i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens,

2) uppgifter om hur delmål och mål i planen för återhämtning och resiliens förverkligats,

3) de uppgifter som avses i artikel 22.2 d i—iv i förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens,

4) de uppgifter om gemensamma indikatorer som avses i artikel 1 f i kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/2106 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens genom fastställande av gemensamma indikatorer och närmare beståndsdelar i resultattavlan för återhämtning och resiliens.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska stödmyndigheten i sitt informationssystem registrera de offentliga uppgifter som Statskontoret bestämmer och som är väsentliga med tanke på den centraliserade nationella uppföljningen av och tillsynen över genomförandet av planen för återhämtning och resiliens samt anmäla dessa till Statskontoret.

Stödmyndigheten, ett ministerium som inte är stödmyndighet samt finansministeriet och finanscontrollerfunktionen ska trots sekretessbestämmelserna anmäla inspektioner som utförts med stöd av denna lag och överlämna inspektionsrapporter över dem till Statskontoret.

Statskontoret får meddela närmare föreskrifter om uppgifter som med stöd av 1 mom. ska lämnas in.

Statskontoret får meddela föreskrifter om det tekniska utförandet för inlämnandet av uppgifter som avses i denna paragraf.

Med stöd av denna paragraf ska till Statskontoret inte överlämnas handlingar som med stöd av 18 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) har getts en säkerhetsklassificering i säkerhetsklass I–III.

13 §

De nationella myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter

Finansministeriet, andra ministerier, Statskontoret, finanscontrollerfunktionen och stödmyndigheterna har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av andra myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppgifter få för skötseln av i denna lag avsedda uppgifter nödvändiga uppgifter om den ekonomiska ställningen hos fysiska eller juridiska personer som är ansöker om stöd eller är stödmottagare samt om de begränsningar i beviljandet och utbetalningen av stöd som avses i 10 och 11 §, om affärs- och yrkesverksamhet och för dessa beviljad finansiering av offentliga medel samt om övriga förhållanden som är av betydelse med tanke på stödet. De myndigheter som nämns i detta moment har rätt att få ovan avsedda nödvändiga uppgifter om användningen av stödet också av stödmottagare.

Finansministeriet, andra ministerier, Statskontoret, finanscontrollerfunktionen och stödmyndigheterna har rätt att av varandra trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt få sådana uppgifter om förvaltning, ansökan, beviljande, utbetalning, uppföljning, tillsyn, upphörande med betalning, återbetalning samt återkrav och andra följdåtgärder i fråga om medel från faciliteten för återhämtning och resiliens och stöd som beviljas av dessa medel som är nödvändiga för den myndighet som begär uppgifterna för skötseln av uppgifter som avses i denna lag.

Finansministeriet, andra ministerier, Statskontoret, finanscontrollerfunktionen och stödmyndigheterna har rätt att trots sekretessbestämmelserna lämna ut de uppgifter som avses i denna paragraf till andra myndigheter, aktörer som sköter offentliga uppgifter och Europeiska unionens institutioner, organ och byråer, om uppgifterna är nödvändiga för att de ska kunna sköta sin lagstadgade uppgift.

14 §

Europeiska unionens institutioners, organs och byråers rätt att få uppgifter och inspektionsrätt

Bestämmelser om Europeiska kommissionens, Europeiska byråns för bedrägeribekämpning, revisionsrättens och Europeiska åklagarmyndighetens rätt att få uppgifter och utföra inspektioner finns i Europeiska unionens lagstiftning. Stödmottagaren ska samarbeta med Europeiska unionens behöriga institutioner, organ och byråer när dessa utnyttjar sin lagstadgade rätt att få uppgifter eller inspektionsrätt.

Villkoren i beslutet om stöd ska innehålla en hänvisning till Europeiska unionens institutioners, organs och byråers rätt att få uppgifter och inspektionsrätt samt till stödmottagarens samarbetsplikt.

4 kap.

Inspektioner

15 §

De nationella myndigheternas inspektionsrätt

Finanscontrollerfunktionen har rätt att utföra inspektioner i anknytning till användningen och förvaltningen av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens hos finansministeriet, andra ministerier, Statskontoret, stödmyndigheterna och stödmottagarna.

Finansministeriet har rätt att utföra inspektioner i anknytning till användningen och förvaltningen av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens hos Statskontoret, ministerierna, stödmyndigheterna och stödmottagarna. Finansministeriet kan ålägga Statskontoret att utföra en inspektion av ett visst ministerium, en viss stödmyndighet, en viss stödmottagare eller ett visst stöd.

Statskontoret har rätt att utföra inspektioner i anknytning till användningen och förvaltningen av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens hos andra ministerier än finansministeriet samt hos stödmyndigheterna och stödmottagarna. Statskontoret har rätt att utföra inspektioner hos finansministeriet om det är fråga om finansministeriets uppgift som stödmyndighet enligt 6 § eller uppgift enligt 8 § i egenskap av ministerium inom förvaltningsområdet eller ansvarsområdet.

Ministeriet har rätt att utföra inspektioner i anknytning till användningen och förvaltningen av medel från faciliteten för återhämtning och resiliens hos stödmyndigheterna och stödmottagarna inom sitt förvaltningsområde och sitt ansvarsområde.

Bestämmelser om rätten för den stödmyndighet som är statsbidragsmyndighet att utföra granskningar som gäller stödmottagarna finns i 16—18 § i statsunderstödslagen. Dessa paragrafer tillämpas också på rätten att utföra granskningar för en stödmyndighet som med stöd av lagen sköter statsbidragsmyndighetsuppgifter samt en stödmyndighet som beviljar stöd i form av lån.

De myndigheter som avses i denna paragraf kan själva utföra inspektionen eller bemyndiga en annan myndighet som utför inspektioner eller en revisor att för deras räkning utföra inspektionen. Revisorn ska vara en i revisionslagen (1141/2015) eller i lagen om revision inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (1142/2015) avsedd revisor eller revisionssammanslutning. En bemyndigad revisionssammanslutning ska utse en huvudansvarig revisor för inspektionen.

En utomstående expert kan på begäran av myndigheten bistå vid inspektionen.

På revisorer och utomstående experter tillämpas 14 och 15 § i statstjänstemannalagen (750/1994) samt bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter uppgifter som avses i denna lag.

Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

16 §

Behörighet för den som utför inspektion

Finanscontrollerfunktionen, finansministeriet, andra ministerier, Statskontoret, stödmyndigheterna och av dessa bemyndigade myndigheter och revisorer som avses i 15 § har rätt att få tillträde till byggnader, lokaler och platser som är av betydelse med tanke på användningen av stödet. Inspektionen får dock inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Den som utför inspektionen har rätt att granska alla uppgifter, redogörelser, handlingar, informationssystem, upptagningar, annat material och omständigheter som behövs för inspektionen. Den som utför inspektionen har rätt att omhänderta det ovan avsedda materialet, om genomförandet av inspektionen på tillbörligt sätt förutsätter detta. De handlingar och annat material som omhändertagits ska utan dröjsmål returneras när handlingarna och materialet inte längre behövs för inspektionen.

På inspektionen tillämpas dessutom 39 § i förvaltningslagen.

17 §

Handräckning

De myndigheter som avses i 15 § samt Europeiska unionens behöriga institutioner, organ och byråer har rätt att avgiftsfritt få handräckning av polis-, tull-, skatte- och utskökningsmyndigheterna vid utförandet av de inspektioner som avses i denna lag.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

18 §

Bevarande av bokföringsmaterial och annat material

Stödmottagaren, en i 7 § 3 mom. i statsunderstödslagen avsedd annan än en mottagare av statsunderstöd, stödmyndigheter, ministerier, Statskontoret, finansministeriet och finanscontrollerfunktionen ska bevara allt bokföringsmaterial och annat material i anslutning till stödet till utgången av 2032, om det inte krävs längre bevaring enligt artikel 132.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 eller enligt annan EU-lagstiftning eller nationell lagstiftning.

Bevaringstiden för bokföringsmaterial och annat material i anslutning till stöd som beviljats av stödmyndigheten får förlängas genom föreläggande av stödmyndigheten. Bevaringstiden för bokföringsmaterial och annat material i anslutning till stöd som beviljats av flera stödmyndigheter får förlängas genom förordning av finansministeriet.

19 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 4 juli 2022.

Helsingfors den 1 juli 2022

Republikens President

Sauli Niinistö

Finansminister Annika Saarikko